

Posel

Židovské obce v Teplicích

שליח Ročník 15 | číslo 1
Adar 5781
Březen 2021

2021

קהילה יהודית
obec teplice

Předseda Židovské obce Teplice pan Michael Lichtenstein

Sloupek

Židovský národ se v těžkých dobách, jako je tato, navracel k Bohu a uvědomoval si své poklesky a hříchy, a navracel se k němu. Přicházeli lidé a přinášeli oběti za hřích, za neúmyslný hřích, dobrovolné oběti, oběti díků atd. Proto je dnes důležité vykonávat tzv. oběť úst – odříkávat ve stanovený čas obětní pořádek, tak jak byl konán v jeruzalémském chrámu, když ho vykonávali kohanim.

Většina teď namítne, že se neumí modlit, ale každá upřímná snaha se v této době počítá. Návrat k Bohu je proces zdlouhavý, není to, že ve slabé chvíli se dovoláváme Hospodinovy pomoci, je to něco více, co nás k němu přiblíží, je to pravidelné navštěvování bohoslužeb, je to v oddělenosti a v přimknutí se k stvořiteli, je to ve studiu Tóry, kterou Hospodin věnoval synům Ja'akovým, aby jim Tóra osvětlovala cestu, po které mají kráčet. Opravdu, není to lehké, ale Hospodin stále na nás čeká s otevřenou náručí, aby nás, ten tvrdohlavý národ, opět přijal pod svou ochranu, a aby sjednotil své rozptýlené.

Věřte, že pronášené modlitby budou opět vyslyšeny a všechny se spojí v mohutný hlas, který když bude mít trvání, pohne ze svého místa světy nepoznanými. Věřme, že se nám dostane v pravý čas potřebné ochrany a tvrdohlavý lid se opět navrátí k službě Hospodinově.

„Hodně štěstí v Novém občanském roce 2021, ať je lepší než tento covidem nakažený rok. Nechť se opět setkáme ve zdraví a ve spokojenosti nad nadcházejícími úkoly, které nás čekají.

Mazal tov všem! “

Všem přeje dodatečně nově zvolené představenstvo Židovské obce v Teplicích.

Pro čtvrtletník Posel připravil:
duchovní ŽOT Tomáš Pulc

Chanuka 5781

Kislev je měsíc, ve kterém se našim otcům stal velký zázrak. Bože, ať jsme hodni i mi poznat tvé cesty, neboť i my potřebujeme zažít tvé zázraky. „Amen“

Po osm večerů svátku Chanuka zapalujeme svíčky či nádoby s olejem. Jejich světlo má přímý vztah ke světlům, která hořela v menoře jeruzalémského chrámu a která měla vyšší smysl než pouze osvětlovat chrámové nádvoří. Ani chanuková světla nemají sloužit jako zdroj osvětlení. Ale tomu, kdo se umí dívat, vyprávějí jejich plamínky příběhy o duchovním světle. Jeden z nich si teď můžete sami přečíst.

Jednou kráčel náš rebe Josė hlubokou temnou nocí a tu potkal slepce s hořící pochodní v ruce. „K čemu je ti dobrá ta pochodně slepce?“ zeptal se ho náš rebe. „Pokud ji mám v ruce,“ odpověděl slepý, „mohou mě lidé spatřit a pomoci mi.“ **(Rabi Josė, Megila 24b)**

Letošní svátek světél „Chanuka“ se konal v úterý 15.12.2020 v předvečer nového měsíce Tevet na balkóně modlitebny v Lipové ulici. K tomuto kroku jsme byli přinuceni okolnostmi. Na úvod všechny přivítal staronový roš kehila Michael Lichtenstein. Pátou chanukovou svíci zapálil chazan FZO Danny Vaněk, po úvodních dvou požehnáních a hanerot halalu, zazněl všemi očekávaný chanukový hymnus Maoz cur, který doprovodil na kytaru Martin Krajíček a spolu s chazanem zapěl ještě další tři chanukové písně, členové naší obce a kolemjdoucí občané z Teplic a Šanova si tak mohli pod balkonem v rozestupech mezi sebou užít sváteční zapalování šesti svíci na erev roš chodeš chanuka. Na závěr bych rád poděkoval všem, kteří v těchto nelehkých časech přišli podpořit svou obec. Snad se vše vbrzku dá do normálu a my budeme moci opět fungovat normálně.

V klubu ŽOT byly po celou dobu chanukové akce k dispozici teplé nápoje a koblihy. Pod balkonem se sešlo cca 20 našich členů, celý program zapalování byl přenášen přes zoom, který zajistil Miloš Lichtenstein a mohli shlédnout všichni, kteří se připojili.

Nezapomínejme na slova Elijahu Ki Tova; že Svatý, buď požehnán, dal Izraeli tři svátky: Pesach, Šavuot a Sukot. A v těchto třech svátcích určených Tórou našli naši moudří souvislost s jinými třemi svátky, které určili oni sami. Tři „rabínské“ svátky přijímají svoje „světlo“, každý od jednoho z velkých poutních svátků předepsaných Tórou, stejně jako planety získávají svoje světlo od slunce. Tak je světlo osmi dnů svátku Chanuky odrazem světla, které vyzařuje svátek Sukot, ukončený Šmini aceret, dnem osmým a závěrečným – odrazem osmi dnů, označených v modlitebním ritu jako zman simchatejnu, čas naší radosti. Symbol suky nám každoročně připomíná, že Velký se nespokojil pouze s vysvobozením Izraele, ale že už v prvních dnech, které po vysvobození následovaly, poskytl našemu lidu nadpřirozenou ochranu, „hašgacha pratit“. Tutěž nadpřirozenou ochranu, se kterou se setkáváme po celou dobu trvání naší historie. Díky ní jsme dokázali – přes veškeré úsilí nepřátel, kteří nás chtěli vyhladit – uchovat až do dnešních dnů svoji identitu. A díky ní září nové světlo na Sionu, tak i světlo svátku Chanuka.

Pro čtvrtletník Posel připravil: duchovní ŽOT Tomáš Pulc

Chanukový host

Každý rok na svátek Chanuka přijížděl do Prahy Admor rebe reb David Zwi Rosenbaum z chasidutu Nadvorna Kretshnif z Petach Tikva. Ubytoval se s celou mišpoche v hotelu King David na samém konci Hybernské ulice. Vím to, protože jsem tam dělal mašgiacha a měl na starost synagogu, mikve a tak vůbec všechno, co podléhá doзору. Rabi David Zwi Rosenbaum večer, co večer mezi prvním a druhým ma'arivem zapaloval chanuková světla přímo v synagoze, vpravo vedle dveří na nízké stoličce, pak dlouho tančil a prozpěvoval zmirot nad plápolavými světly. Jen tu a tam za ním vběhl do synagogy malý Mojši, nejstarší syn rebeho, byl jak vítr tu hned tu tam a stále v pohybu. Nikdy jsem neviděl takové zanícení kolem svátku světla. Většina hostů zapalovala olejové chanukie, nebo malé voskové svíce v hlavní hale před recepcí. Světla rozžářila potměnou halu a vůně koblíh se smísila s čmoudem, jenž vycházel z knotů svící a olejových lamp. Hoteloví hosté pronesli požehnání, odrecitovali Hanerot halalu a zapěli Maoz cur, ale Admor Rosenbaum prozpěvoval o samotě v synagoze jeden sváteční žalm za druhým ve svižném skoku, jak mladý hirsch, jak jelínek z Ěn Gedi. Skok sem, skok tam, vše pro větší slávu Ha-Šem.

Rád jsem zdáli naslouchal chasidským nigunům mladého rebe. Letos žel, rebe do Prahy nepřijede a ani nikdo jiný, nezapomeňme, že i největší tmu rozžárí i to nejmenší světlo. Mazal tov ve-chanuka sameach všem.

Rád bych vám teď převyprávěl tři chasidské příběhy, jsou sice krátké, a proto vhodné pro snadné zapamatování. Tyto tři chasidské příběhy vyšly v Kalendáriu lešanot tav šin jud tet (719 podle malého letopočtu), které zde uveřejnil oblastní rabín pro liberecký a hradecký kraj, rabín Emil Davidovič z"l.

První chasidský příběh je tu: Nájemce výcepu si jednou stěžoval rabínu Mejrlovi přemýšlanskému na jiného výcepníka, který se usadil v jeho blízkosti a bere mu výdělek. „Viděl jsi“ otázal se ho rabi, „někdy koně, jak pije v řece? Kope nohou po čemsi neviditelném. To činí proto, že vidí svůj obraz ve vodě a myslí, že mu jiný kůň chce vypít vodu, a potom i to, že ten druhý po něm kope. Tak se také ty bojiš sám před sebou a bojuješ proti sobě. Neboť tvůj soused to není nikdo jiný než ty sám, člověk, kterého Bůh poslal na svět, aby v něm pracoval a používal ho.“

Druhým chasidským příběhem je tento: Zločovský Magid žil zprvu ve velké chudobě, ale radost ho neopouštěla ani na chvíli. Kdysi se ho otázal jistý žák: „Rabi“, jak se můžete každý den modlit: „Požehnán ten, jenž dává vše, čeho mi třeba“, vždyť se vám nedostává všeho, čeho je člověku třeba k živobytí.“ On však odpověděl: „Zajisté je právě chudoba to, čeho je mi nejvíce třeba, a té je mi přece přáno dostatek!“

Třetím a posledním chasidským příběhem je: Svatý reb Naftáli z Ropčice vyprávěl: „Za obléhání Sevastopolu jel car podél jednoho z náspů, když tu na něho namířil jeden z nepřátelských lučištníků. Jeden z ruských vojáků, který to zpozvzdálí zpozoroval, splasil carova koně, který uskočil stranou, a tak šíp minul cílem. Car řekl tomu muži, aby si vyprosil nějakou přízeň. „Náš setník je velice krutý a bije mě neustále. Kéž bych se mohl dostat k jinému setníkovi!“ – „Ty bláhový“ zvolal car, „buď raději sám setníkem!“ – Tak také my prosíme o malé věci chvíle a nedovedeme se modlit o spásu duše.“

Foto Admora Davida Zwi Rosenbauma z Petach Tikva z loňské návštěvy v roce 2019.

Pro čtvrtletník Posel připravil: mašgiach mi-King David Praha

FEDERACE ŽIDOVSKÝCH OBCÍ VÁS SRDEČNĚ ZVE
NA ZAPÁLENÍ CHANUKOVÝCH SVÍČEK

Každý den na Zoomu:
<https://zoom.us/j/9484334403?pwd=U2czUUtOMThZT0J6VnVyMnZVcWtjZz09>
Heslo: kbPz7K

1. svíčka, čt. 10. 12., 16:00 – ŽO Praha
2. svíčka, pá 11. 12., 15:15 – ŽO Děčín
3. svíčka, so 12. 12., 17:30 – JCC Prague
4. svíčka, ne 13. 12., 16:00 – ŽO Olomouc
5. svíčka, po 14. 12., 16:00 – Velvyslanectví Státu Izrael probíhá v angličtině
6. svíčka, út 15. 12., 17:00 – ŽO Teplice
7. svíčka, st 16. 12., 16:00 – NFOH a FŽO živý přenos na Facebook stránkách NFOH a FŽO
8. svíčka, čt 17. 12., 16:00 – ŽO Liberec

Logo of the Federation of Jewish Communities in the Czech Republic (Federation of Jewish Communities in the Czech Republic) and other partner organizations.

Uložení popelu paní Kozové

Uložení urny paní Lotte Kozové proběhlo 6.tevetu (tj. v pondělí 21.12.2020) v dopoledních hodinách na Novém židovském hřbitově v Teplicích Hřbitovní 64 za účasti vnuka zesnulé s nejbližší rodinou, který přivezl z Prahy urnu s popelem.

Za Židovskou obec se zúčastnili předseda ŽOT Michael Lichtenstein za doprovodu členů představenstva Tomáše Pulce, Vitalije Makondy a Judity Augustové, která se přišla rozloučit se zesnulou Lotkou spolu s manželem Petrem. Přes WhatsApp sledoval uložení urny s popelem nevlastní bratr paní Kozové, Zeew Lebovitz z Eretz Jisrael, který by za normálních okolností přijel. Reb Zeew sedm dní seděl šiva ve smutku za zesnulou sestru Leu bat Moše. Urna s popelem byl na přání zesnulé uložena do hrobu Lazara a Idy Langhausových, rodičů z matčiny strany.

Paní Lotte Kozová se dlouhá léta o hrob svých prarodičů starala a jejím přáním bylo být zde s nimi po své smrti. Na žulové desce jsou připsáni „in memoriam“ matka paní Kozové Gertruda Lebovičová roz. Langhaus a její mladší bratr Bernard Lebovič, kteří zahynuli za druhé světové války v koncentračním táboře v okupovaném Polsku.

Urnou uložil do schránky vnuk Jan Koza pod dohledem člena představenstva ŽOT a Chevra kadiša Tomáše Pulce, který před samotným uložením přečetl žalm 91 „Jošev besejter“ a po uložení popela, do předem připravené schránky zazněla modlitba „El male rachamim“. Krátkou řeč nad zakrytým urnovým uložištěm měl i předseda ŽOT Michael Lichtenstein. V krátkosti vzpomenu na zesnulou Lotku Kozovou a vzdal čest její památce.

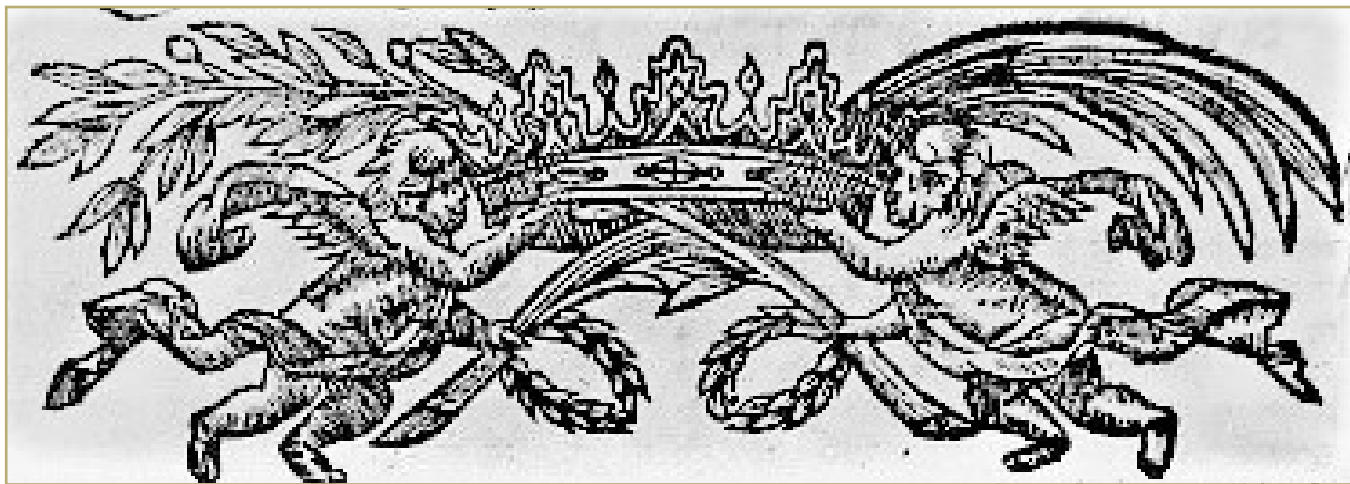

Jméno paní Lotte Kozové bude tak připsáno na černou žulovou desku k jejím předkům.

Rád bych též poděkoval za finanční dar, který jsme od rodiny dostali. Dar bude použit na bohudíle účely v rámci naší obce. Ještě jednou děkujeme.

„Slzy prolité nad smrtí pobožné ženy počítá Bůh a uschovává je ve své pokladnici.“

Pro čtvrtletník Posel připravil: člen představenstva Chevra kadiša Praha ČR

Je naší smutnou povinností vám oznámit,
že v neděli 06. 12. 2020 (tj. 20. kislevu 5781) zemřela v nemocnici na Františku v Praze v pozhnaném věku
95 let, naše dlouholetá členka

paní Lotte Kozová hebr. jménem Lea bat Moše Lebovič

„Andělé milosrdenství ji vyšli vstříc, do svazku živých je svázaná její duše.“

Levaja R. Faermana v Teplicích

Reuven ben Zeev Faerman skonal náhle a byl sebrán do nebeského shromáždění s prvními třemi hvězdami na noční obloze 16. tevetu 5781 (tj. 30. prosince 2020). Jeho pohřeb se konal na Novém židovském hřbitově v Teplicích v Hřbitovní ul. č.p. 647 v pondělí 4. ledna 2021 za asistence členů Pohřebního bratrstva Chevra kadiša, členů Židovské obce Teplice a nejbližších přátel zesnulého.

Naposledy byl zesnulý Reuven ben Zeev vyvolán ke čtení z Tóry na Roš chodeš nisan 5777, poté mu jeho dlouhodobé psychické problémy nedovolily zúčastnit se pravidelných bohoslužeb v bejt kneset v Lipové ulici a zúčastnit se života na obci. Reb Faerman zde v pozemském životě zanechal svou truchlící matku Scheindl, které v letošním roce bude 90 let. Bohužel se Scheindl po pohřbu svého jediného syna uzavřela do svého světa a nikoho do něj nepouští. Snad pomohou přátelé překonat smutek po náhlé smrti jediné blízké osoby, kterou zde v Teplicích měla. Židovská obec v Teplicích, prostřednictvím předsedy M. Lichtensteina ji nabídla, že ji umístí v Domově se sociální péčí v Praze na Hagiboru, kde by bylo o ni ve všech směrech postaráno. „**Baruch dajan ha-emet.**“

Reuven obdržel od Mošeho požehnání jako prvorozený syn, jelikož byl počátkem Ja'akovovy plodnosti a nadbytkem jeho důstojenství a jeho moci, jak je psáno ve svaté Tóře: „Moše nám přikázal Tóru, dědictví Ja'akovovy obce. On přední z lidu shromáždí kmeny Jisraele vespolek, králem se stal Ješurunu. Kéž Reuven žije a nevymírá, počet mrtvých ať je nepatrný!“ (5M 33, verš 4-6 v překladu rabína K. E. Sidona)

Vše bylo vykonáno tak, jak nám nouzový stav nařízený vládou ČR v danou chvíli dovozoval. Rád bych též poděkoval všem za pomoc při organizaci pohřbu i samotného uložení zesnulého do země s minimem smutečních hostů, kteří se přišli rozloučit se vši pietností, která k tomu neodmyslitelně patří. Velký dík patří především členu představenstva ŽOT Vitaliji Makondovi, který se chopil zajištění výkopu hrobu a výroby rakve pro zesnulého. Modlitby nad zesnulým pronesl chazan FŽO Danny Vaněk a duchovní ŽOT Tomáš Pulc.

„Nechť je jeho duše pojata do svazku věčného života.“

Deset dní (asarat jomim) po pohřbu Romana Faermana, den před Roš chodeš švat, židovská zahrada v Teplicích zapadala čerstvě nasněženým sněhem. Čerstvý a křupavý sníh zakryl bílou peřinou všechny hroby, i ty jež byly nedávno vykopány a zasypány. Hřbitov se uložil k zimnímu spánku. Nechť spí spánkem spravedlivých.

Pro čtvrtletník Posel připravil: člen představenstva Chevra kadiša Praha ČR

Je naší smutnou povinností oznámit,
že dne 30.12.2020 (tj. 16.tevetu 5781) zemřel náhle ve věku 62 let náš člen

Roman Faerman, hebr. jménem Reuven ben Zeev

„Nechť je jeho duše pojata do svazku věčného života.“

K nedožitému jubileu Doris Peškové

Paní Dora Pešková se narodila před sto lety, 15. ledna 1921 v Karlových Varech v židovské rodině Steinových jako prvorozená ze tří dětí. Její o tři roky mladší bratr zemřel v dětském věku, o osm let mladší sestra Gita (Brigita) Bakovská, měla podobný osud jako paní Pešková. Gita Bakovská zemřela v prosinci 2019. Otec rodiny Wilhelm Stein vlastnil obchod s obuví, maminka Elsa byla v domácnosti. Karlovy Vary patřily mezi města, kde převažovalo německy mluvící obyvatelstvo, v rodině se mluvilo německy, dcery navštěvovaly německé školy. Českému jazyku se sice Dora Pešková učila už ve škole, jak ale říká, doopravdy česky mluvit se naučila až v Terezíně, „tam to bylo nutné“.

Rodina žila v Karlových Varech až do října 1938, kdy byly Sudety prohlášeny za součást Říše. Do té doby byl otec rodiny přesvědčen o tom, že Češi se židovských obyvatel zastanou. „Tatínek byl velký optimista. Nechtěl nás pustit. My jsme se mohli dostat ven. Náš táta věřil Čechům, říkal: „Češi nás nedají. Ale ještě nás kopli.“ V říjnu 1938 otec narychlo poslal obě dcery, starší Doru, studentku gymnázia, a mladší Gitu, která tehdy chodila do třetí třídy, vlakem k příbuzným do Plzně, kde strávily pár dní, později se přesunuly do Příbrami. Rodiče dcery brzy následovali. Nakonec se rodina Steinova usadila v Praze, ale život uprchlíků ze Sudet nebyl nijak jednoduchý. Otec musel obchod nechat v Karlových Varech a celá rodina žila z podpory židovské obce. Dora se osamostatnila, živila se učením

jazyků a jako pomocnice v domácnosti. V Praze se seznámila s Kurtem Pickem, svým pozdějším manželem. Společně se účastnili zemědělských kurzů, tzv. hachšarot, připravujících sionistickou mládež pro vystěhování do tehdejší Palestiny – jednou z účastnic těchto kurzů byla i Ruth Bondy, izraelská publicistka, která byla o několik let později, v prosinci 1943, deportována z Terezína do Osvětimi stejným transportem jako Dora Pešková.

V říjnu roku 1941 začaly transporty židovských obyvatel protektorátu do ghett v Polsku do Lodže a do Pobaltí, později především do ghetta Terezín. Do prvních transportů byli zařazováni převážně lidé, které židovská obec vydržovala, což byl případ rodiny Steinovy. Dostali předvolání do transportu do Lodže, kam měli jet společně jako rodina. Dora už s rodiči nežila a živila se sama, což byl otcův argument proti nástupu do transportu, a rodině se tak podařilo vyhnout se deportaci do lodžského ghetta. „Jak začaly první transporty do Lodže, tak celá rodina mimo mě dostala předvolání. V druhém transportu do Lodže byli lidé podporovaní obcí, což byl můj táta. Dostali předvolání do transportu. Můj otec chtěl s sebou mě, ale já jsem byla chráněná tím, že jsem pracovala a bydlela u lidí, takže já jsem to nedostala. Ale jak už to tenkrát chodilo, věc se zdržela, transport odjel bez nich.“ Později dostali znovu předvolání do transportů, tentokrát celá rodina, ale Dora trvala na tom, že ona pojede spolu se svým chlapcem, Kurtem. I v tomto případě byla deportace rodiny oddálena. „Přišlo další předvolání, tentokrát už pro celou rodinu. Teď jsem si zase postavila hlavu já, že nejedu, bez Kurta ne. Zase se to zdrželo a do Lodže jsme nejeli. Jinak bych asi tady neseděla.“ Deportaci v létě 1942 se však už vyhnout nedalo, rodiče Steinovi a sestra Gita odjeli do Terezína transportem Au 27. 7. 1942, Dora je následovala 4. 9. 1942 transportem Bd, její chlapec Kurt byl jako člen tzv. Aufbaukommanda v Terezíně už od 4. 12. 1941.

Po příjezdu do Terezína se Dora setkala se známým, Samuelem, členem Ghetto wache, a se svým chlapcem Kurtem, kteří už věděli, jak to v Terezíně chodí. Transport, kterým přijela, měl následujícího dne odjet dál na Východ. Aby Doru dostali pryč z tohoto transportu, zajistili jí Samuel a Kurt práci, která ji dostala do kategorie „důležitých“ pro chod ghetta: stala se ošetrovatelkou starých lidí. Zde strávila své první dny v Terezíně. „Samuel, přišel ke mně a moje první otázka byla: „Co Kurt a co rodiče?“ Říkal, že všichni jsou v pořádku a všichni jsou zdraví. Později jsme se pak sešli a přivedl i Kurta. Říkali: „Teď jsi tady a uvidíme, co bude dál.“ Za chvíli se Samuel vrátil a říkal: „Musíme tě odsud dostat, protože brzo ráno ten transport odjede. Něco musíme podniknout, celou noc na tom budeme pracovat, abychom tě dostali odsud.“ Ráno jsem měla nastoupit do vlaku, už jsme stáli v pětistupech, náhle přišel Samuel a odvedl mě pryč: „Musíš to pár dní vydržet, budeš dělat ošetrovatelku.“

Stát se ze dne na den ošetrovatelkou u starých lidí v Terezíně představovalo dost otřesné seznámení s realitou ghetta, přesto paní Pešková po dalších zkušenostech tvrdí, že Terezín byl v porovnání s Osvětimí v podstatě sanatoriem. „Tam byli na půdě, v prachu a ve špíně, uložení staří lidé z transportů z Německa. Plno lidí. Službu tam dělal jeden chlapec z německých transportů, ptal se mě, jestli umím píchat injekce. Říkal, že už tam slouží asi týden, že se musí vyspat a že já mám mít noční. „Neboj se, nic nebudeš dělat, pití nemáš, jídlo nemáš, prášky taky ne. Jednou za hodinu to musíš obejít, oni na tebe budou volat, ale ty nesmíš podléhat. Kdybys myslěla, že už někdo je po smrti, tak na lísteček napiš jeho číslo a přivaž mu to na palec.“ „Ta noc byla příšerná a nikdy na ni nezapomenu.“

V Terezíně bydlela Dora Steinová spolu s maminkou a sestrou, která trávila nejvíc času mezi svými vrstevníky v Kinderheimu, kde později i bydlela. „Sestra byla dítě, tak se dostala do Kinderheimu, tam se měla líp. Ačkoli se nesmělo vyučovat, tak přeci jenom ti takzvaní vychovatelé se s dětmi učili. Moje sestra přestala chodit do školy ve třetí třídě, tak se učila s dětmi.“ Tatínek bydlel zvlášť, maminka pracovala v tzv. Putzkollone, úklidové četě. Kurt, Dořin chlapec, odjel v říjnu 1942 do Osvětimi – do transportu se nechal zapsat dobrovolně, aby doprovázel svou matku, kterou už nemohl z transportu nijak dostat, sám byl jako člen Aufbaukommanda „chráněný“. Maminku se mu zachránit nepodařilo, ale sám v Osvětimi přežil, na jaře 1945 byl osvobozen v táboře Ebensee.

„Kurtova maminka dostala předvolání do transportu. Kurt za mnou přišel a říkal: „Musím jet s mámou, třeba jí budu moci pomáhat.“ Plakala jsem, ale musela jsem ho nechat jet. To byla jeho svobodná vůle. Opravdu si asi myslel, že jí bude moci pomáhat. Byl to transport pět tisíc lidí, přijeli do Osvětimi, to se ještě o Osvětimi nic nevědělo. Všichni museli ven, z těch pět tisíc vybrali 100 kluků, a museli kopat jámu, velký hrob. Kopali, všichni se pak museli svléci do naha, nahnali je do jam a postříleli je. Ti lidé byli živí, polili je petrolejem a zapálili. Ti kluci to potom museli zahrabat. Takhle on mohl pomoci své mámě. Ale kdyby mu to někdo povídal před tím, nevěřil by mu.“

Bylo jen otázkou času, kdy bude do transportu zařazena i rodina Steinova. Náhodou se vyhnuli transportu z Terezína do Osvětimi v září 1943, známému jako transport od rodinného tábora (Familienlager B II b). „Tatínek trpěl srdeční slabostí. Už jsme byli nas-toupení, ale dostal srdeční záchvat na seřadišti. Zase to byl osud. Službu tam měl jeden známý z Karlových Varů, bývalý otcův konkurent. Oni se nemohli cítit. Ale v té hrůze si vzpomněl a vytáhl ho. Tím celá rodina šla zpátky z transportu. Tak jsme se nedostali do zářijového transportu. Jinak bych tady neseděla.“ Z Terezína nakonec Steinovi odjeli 15. 12. 1943 do Osvětimi, bez selekce byli všichni umístěni do tzv. rodinného tábora.

Rodiče, kteří byli přeci jen v letech, snášeli Osvětim hůř než jejich dcery. Tatínek hned na začátku poznal, že jde o vyhlazovací tábor, který on nepřežije, ale kladl starší Doře na srdce, aby se postarala o mladší Gitu. „Tatínek byl celou dobu optimista. Vždycky myslel, že to přejde, že se dostaneme zpátky. Teď, když to viděl, stáli jsme na tom nákladáku, tak nás chytl a říkal: „My už to nepřežijeme. To je koncentrák. Jen abyste vy dvě držely při sobě a dávaly pozor jedna na druhou. My už tu nebudeme.“ To byl nejhorší okamžik mého života. Rozloučení s tátou.“ Dora i Gita se snažily tatínkovi pomoci a přilepšit mu k naprosto nedostačující stravě v táboře. Za to, že nosily těžkou konev s osvětimskou „polévkou“, dostávaly porci jídla navíc a tu pak mohly vyměnit za kostku cukru pro strádajícího otce. „Potom hledali holky, které by nosily menáž v sudech od piva navlečených na štangli. Na každé straně jedna holka, a musely jsem to nosit. Za to jsme dostaly jednu polévku navíc. Bylo to hrozně těžké, my slabé holky. Tu polévku navíc pak Gita vyměnila v Kinderheimu za kostku cukru a donesla ji tátovi.“

Nějakou dobu to šlo, po čase však Dora těžce onemocněla a strávila několik týdnů na marodce. Měla tyfus a současně zápal plic, na ošetřovně nebyly žádné léky. Přežila v podstatě náhodou, a díky lékařce, která ji na marodce nechala. Během doby, kdy byla na marodce, otec zemřel. „Už jsem nemohla dál. Přišla ke mně česká doktorka, podívala se na mě a vzala mě s sebou do Krankenbau. Už jsem o sobě ani nevěděla. Bylo to asi v půli února. Někam mě položili a nechali mě ležet. Měla jsem zápal plic, a navíc i tyfus. Trvalo to několik týdnů. Potom najednou se mi udělalo líp a probudila jsem se. Doktor se pak divil: „Ty ses probudila? My jsme ti nic nedali, ty už jsi byla prakticky odepsaná.“

V táboře se vědělo, jak skončili ti, kteří přijeli prvním transportem do rodinného tábora z Terezína v září 1943 – bez selekce byli všichni po šesti měsících, v noci z 8. na 9. března 1944, zavražděni. Šestiměsíční lhůta „Sonderbehandlung“, zvláštního zacházení, pro transport, kterým v prosinci přijela rodina Steinova, uplynula v červnu 1944. Nikdo nevěděl, co bude dál. Nakonec proběhla velká selekce, při níž se podařilo projít mladší Gitě, Dora prošla až na druhý pokus, a především zásluhou známé lékařky z marodky. Maminka byla zavražděna. „Asi v polovině června byla velká selekce. Řekli nám: „Jedni půjdou do práce – a druzí do plynu.“ Nevěřili jsme tomu, že někdo půjde do práce, ale přeci jen jsme ještě doufali. Já jsem tam šla, musela jsem, ale měla jsem oteklé nohy po nemoci. Neprošla jsem. Gita, která měla nejčerstvější a nejjistější zprávy z Kinderheimu, ke mně přiběhla a říkala, že ji vzali. Povídám: „Mě nevzali.“ Gita řekla, že musím jít ještě jednou a musím udělat vše, abych se tam dostala. Hučela do mě, a tak jsem šla ještě jednou. Byl to snad zase osud. Asistovala tam zase česká lékařka, viděla moje nohy a ptala se mě, co s nimi je. Odpověděla jsem jí: „Měla jsem tyfus.“ Ona říkala: „To neříkej. Umíš německy? Řekni, že jsi spadla z palandy a že jsem řekla, že se to za dva tři dny spraví. Já jsem to vykoktala a vzali mě.“

Obě sestry byly odvezeny do Hamburku, kde dřely při odklizení trosk rozbombardovaného města. Hamburk byl v té době dvakrát denně bombardován, přesto tam byly nesrovnatelně lepší podmínky než v Osvětimi – každý měl svou vlastní pryčnu i deku, také jídla bylo víc. Na jaře 1945 byly sestry odvezeny do tábora Bergen-Belsen, kde byly na jaře 1945 osvobozeny. „Nikdo nás v Bergen-Belsenu ani nepřijmul. Baráky byly plné, všude ležela mrtvá těla. Pole mrtvol, vevnitř i venku. Dlouho jsme tam nebyli, asi pět nebo deset dní. Tam nebylo jídlo ani pití. Pití nám chybělo především. Byla tam strašná špína, mrtví leželi mezi živými a živí neměli sílu vstát. Nikdo z velení tam nebyl. Mrtvolu už nikdo neodvážel. Nikdo neměl sílu nic dělat. Hlad, žízeň, špína, vši, které přenášely tyfus. Asi 17. dubna pak přijeli Angličani. Něco takového viděli poprvé. Nevěděli, co mají dělat.“

Především já jsem byla velice nemocná a zubožená. Doris tak několik měsíců zůstávala v sanatoriu, kde se zotavila z nejhoršího. Měla možnost odjet na rekonvalescenci do Švédska, ale kvůli sestře to neudělala. V polovině července 1945 se vrátila spolu s Gitou do Prahy. „Já bych se sem byla nevrátila. Nebýt sestry, tak tady nejsem. Sestra chtěla pořád domů, ačkoli žádný domov nebyl, věděly jsme, že rodiče nepřežili. Jednou sestra přišla a tvrdila, že musíme jet, že jede poslední vlak do Československa. Tak jsem jela s ní. Slíbila jsem tátovi, že se o sestru postarám.“ Paní Doris Pešková dnes říká, že rozhodnutí vrátit se do Československa dodnes lituje.

V poválečném Československu ji žádná velká radost nečekala, největší zklamání přišlo hned v létě 1945, kdy jí bylo odmítnuto vydání osvědčení o občanské spolehlivosti. „Přišla jsem na úřad. Ten člověk tam, když slyšel, že jsem z Karlových Varů, mi řekl, ať na potvrzení zapomenu. On prý moc dobře ví, že ve Varech byli samí Němci. To byl konec. Ten blbec mi zkazil celý život.“ Bez tohoto dokumentu nemohla studovat – přála si stát se lékařkou. Místo studií se vrátila do Karlových Varů, kde pracovala v elektrárně. Světlou stránkou života po válce bylo to, že se setkala se svým chlapcem Kurtem Egonem Pickem. Věděla, že válku přežil, dlouho se však nemohli sejít, až na sebe náhodou narazili na repatričním úřadě. Svatbu měli v roce 1947, o dva roky později se manželům narodil syn. Pan Pick si po válce počestil jméno na Pešek.

Manžel paní Peškové po válce restituoval továrnu na perník v Pardubicích, která však byla po únoru 1948 znárodněna, přesto pan Pešek musel splácet tzv. milionářskou dávku. V období silně antisemitských politických procesů v 50. letech měla paní Pešková stálý strach – kvůli původu rodiny i kvůli splácení milionářské dávky. „Báli jsme se každého zazvonění u dveří. Člověk byl pořád pod tlakem, nejdřív za Němců, potom za komunistů.“ Později se Peškovi z Pardubic přestěhovali do Kadaně. V 90. letech navštívila paní Pešková několikrát Izrael, kde má stále ještě přátele. Paní Pešková byla čtyřicet let vdova, manžel ji zemřel v den svých šedesátých narozenin 9. července 1980. Sama zemřela před branami svých stých nedožitých narozenin v neděli po večerní bohoslužbě Ma'ariv 08.11.2020 ve svém pokoji v Domově sociální péče v Praze na Hagiboru. Pohřbena je v rodných Karlových Varech vedle svého manžela Kurta, tak jak si to vždycky přála. „**Kéz je její duše pojata do svazku věčného života.**“

Text byl převzat z Paměti národa

Jahrzait rabína Bernarda Farkaše z“l Baruch ben Geršon

Narodil se 11.10.1902 na Jom Kippur v Jasíně tehdejší Rakousko-Uhersku, dnes Ukrajina. V době první republiky to byla Podkarpatská Rus, která byla částí Československa. Byl nejstarší syn ze 12 dětí. Otec Geršon Farkaš byl víznický chasid, byl učitelem náboženství, a jeho matka se jmenovala Gitl roz. Steinmetz.

Bernard Farkaš chodil na základní školu v Jasíně a na gymnasium "Tarbut" v Klausenburgu (tj. Kluž), kde složil v roce 1922 maturitu. Ovládal perfektně češtinu, němčinu, hebrejštinu, maďarštinu, jidiš a angličtinu. Poté vyučoval na různých židovských školách v malých městečkách východních Karpat. Byl aktivní jako sionista a pomocí této organizace dostal v koncem roku 1927 do Breslau (Wrocław), aby tam vyučoval hebrejštinu v tamních sionistických seminářích. Současně začal studovat na Židovském theologickém semináři university Breslau. Dále studoval v Berlíně filosofii, historii a orientalistiku. V létě 1933 promoval u orientalisty profesora Kahle na universitě v Bonnu. Protože byl žid a československý občan, nesměl, po nástupu nacistů k moci, pracovat v Německu. Podařilo se mu dostat na místo rabína v Děčíně-Podmoklech. Současně byl též činný jako učitel náboženství v Ústí nad Labem.

Na podzim roku 1935 se oženil s Laurou roz. Ickovičovou. 05.11.36. se jim narodil syn Ben Ami. Jak manželka, tak i syn byli zavražděni během války pravděpodobně v Osvětimi.

Po obsazení Sudet v roce 1938 emigroval do Budapešti, kde na tamním rabínském semináři v září 1940 musel znovu složit rabínskou zkoušku, aby mohl pracovat v Maďarsku. Dostal místo v Užhorodě, ale nakonec skončil v pracovním táboře. Pak už to šlo z jednoho lágru do druhého, Bočkov, Sárospatak, Moldava nad Bodvou, Uzok, Szekelyudvarhelyi. Práce v lesích, při stavbě silnic, kopání zákopů... Nakonec v březnu 1944 byl v pracovním batalionu, který v Užhorodě zřizoval ghetto, do něhož byl i s celou rodinou následně uvězněn. V květnu 1944 byl transportován do Osvětimi. Prošel selekcí a dostal se do pracovního lágru v severní Francii, kde stavěli rampy pro německé rakety V1 a V2. Od srpna byl v solných dolech u Kochendorfu/Neckar, kde byla pozemní výroba zbraní. V únoru 1945 po pochodu smrti skončil v Dachau (vězeň 150 098), kde byl 29.04. osvobozen americkou armádou.

Po několikátýdenním pobytu v nemocnici se v červnu 1945 vrátil do Děčína. Teprve od 01.12. 1945 byl schopen začít pracovat ve svém povolání rabína zdejší obce. 17.08.1946 se znovu oženil a z tohoto manželství s Charlottou roz. Jonap se narodil 22.05.1947 syn Harry.

Dne 3. března 1957 byl krajský rabín Bernard Farkaš zatčen a obviněn z protistátní činnosti. Provinil se tím, že za pomoci izraelských diplomatů spoluorganizoval podporu válkou zbídačelých, osamělých a nemocných židovských souvěrců. Rabín Farkaš byl odsouzen v politicky vykonstruovaném procesu na dva roky odnětí svobody.

Proces s rabínem Bernardem Farkašem z Děčína, Maxmiliánem Goldbergem z Ústí nad Labem, Zikmunem Semmelem z Teplic a Eliškou Goldbergerovou z Ústí nad Labem, se konal ve dnech 6. a 7. srpna 1957 v Ústí nad Labem. Soud v tomto procesu nakonec odsoudil rabína Bernarda Farkaše a Maxmiliána Goldbergera za trestný čin maření dozoru nad církevními a náboženskými společnostmi, Elišku Golbergerovou za trestný čin pomoci k trestnému činu maření dozoru nad církevními a náboženskými společnostmi.

Rabín Bernard Farkaš byl navíc odsouzen za trestný čin ohrožení devizového hospodářství a Zikmund Semmel jen za přestupek podle § 101 trestního zákona správního o ochraně pořádku ve věcech církevních. S tímto rozhodnutím se nesmířil krajský prokurátor, který se proti němu odvolal. V odvolacím řízení, které se konalo 15. října 1957, byly nakonec trestné činy většiny obviněných přehodnoceny. Rabín B. Farkaš s M. Goldbergerem byli kromě maření dozoru nad církevními a náboženskými společnostmi odsouzeni za trestný čin podvracení republiky. Přestupek odsouzeného Z. Semmela byl přehodnocen na trestný čin maření dozoru nad církevními a náboženskými společnostmi. Některým obžalovaným byly také změněny výše trestů. Konkrétně rabínu Farkašovi ze čtrnácti měsíců na dva roky odnětí svobody ve vazební věznici v Litoměřicích, tajemníku ŽNO v Ústí nad Labem Z. Semmelovi ze tří měsíců na osm. Další procesy s odsouzenými se konaly ve stejné době po celé ČSSR.

Když se po 16 měsících dostal na základě amnestie na svobodu, přijal místo rabína v Karlových Varech, ale při nedostatku židovských duchovních dojžděl i do dalších míst v Čechách, kde vykonával rabínskou činnost, výuku mládeže.

Po smrti rabína Dr. Gustava Sichera se stal pražským rabínem působícím nadále po celých Čechách, vedle hlavního rabína Dr. Richarda Federa, který žil v Brně. Na podzim roku 1964 odešel do penze a mohl tak opustit s rodinou republiku.

Přes Rakousko se dostal do Německa, kde se stal krajským rabínem se sídlem v Aachenu (Cáchách) a působil též v Krefeldu, v Mönchengladbachu, v Essenu, v Bonnu a dalších městech. Koncem roku 1968 ukončil svou činnost a přestěhoval se 1969 do Kolína nad Rýnem. Udržoval nadále písemný styk s rabínem Dr. Federem. Bylo mu dopřáno dožít se věku 88 let a dvou vnuček. Do poslední chvíle byl zdravotně v pořádku, takže vědomě prožil sametovou revoluci a pád komunismu v Československu.

Zemřel na roš chodeš švat, tj. 16.01.1991. Jeho tělesné ostatky byly uloženy na novém židovském hřbitově v Kolíně nad Rýnem v městské části Bocklemünd.

V roce 1991 byl in memoriam rabín Dr. Bernard Farkaš rehabilitován.

Na závěr, bych rád poděkoval Harry Farkašovi za možnost otisknout životopis jeho otce v našem čtvrtletníku Posel, protože rabín Bernard Farkaš byl i našim rabínem a po roce 1945 na teplické ŽNO, pravidelně vyučoval a předával naší mládeži tradici našich předků. „Čest jeho památce.“

Pro čtvrtletník Posel připravil: Petr Balajka, část o procesech sepsal: Tomáš Habermann, foto je použito z archivu Harry Farkaše

Vinný keř

Johann Gottfried Herder

V den Stvoření vynášely se stromy jásavě jeden před druhým. „Mne vysadil Hospodin,“ pravil vznešený cedr: „pevnost a vůni, trvalost a sílu ve mně sjednotil.“ „Hospodinova přízeň mě určila k žehnání,“ pravil stinný palmovník; „užitek s krásou ve mně spojil.“ Jablňň řekla: „Jako ženich mezi mládenci skvím se mezi stromy ráje.“ A myrta pravila: „Jako růže, mezi trnám stojím mezi svými sourozenci, nízkými křovinami.“ Tak se honosili všechny olivovník a fíkovník, ba i smrk a jedle se takhle vynášeli.

Jenom vinný keř mlčel a schoulil se k zemi. „Mně,“ pravil sám k sobě, „bylo mi, jak se zdá všechno odepřeno, kmen i větve, květy i plody; ale i takový jaký jsem budu doufat,“ Poklesl k zemi ještě více a jeho větve plakaly.

Čekal a plakal nedlouho; hle, božství země, přívětivý člověk k němu přistoupil. Spatřil slabý výhonek, hříčku větrů, přichýlený k zemi a toužící po pomoci. Soucitně ho vzpřimil a upevnil ke své holi. Radostněji si teď pohrávaly vánky s jeho révou, žár slunce pronikal jeho tvrdými zelenými zrny, připravujíc v nich sladkou šťávu, nápoj pro bohy a lidi.

Vyšňňřen bohatými hrozny sklonil se vinný keř brzy k svému pánovi, jenž ochutnal jeho osvěžující šťávu a nazval jej svým přítelem. Pyšné stromy záviděly teď útlému úponku, neboť mnohé z nich stály tu už zbaveny plodů, on však se kochal svou štíhlou postavou a svým vytrvalým doufáním.

Proto ještě dnes jeho šťáva rozradostňuje srdce člověka a pozdvihuje pokleslou mysl člověka a utěšuje zarmouceného.

Nepropadej malomyslnosti, opuštěný, a trpělivě vyčkávej. V nevzhledných žilkách proudí nejsladší šťáva; útlá réva rodí nadšení a rozkoš.

Na závěr by bylo dobré napsat, kdo byl Johann Gottfried Herder. Takže; Johann Gottfried von Herder se narodil 25. srpna 1744 v Mohrunge ve Východním Prusku a zemřel 18. prosince 1803 ve Výmaru, byl německý spisovatel, filosof, průkopník preromantické estetiky v Německu a protestantský kazatel. Jeho myšlenky o národech a národních jazycích měly rozhodující vliv na německé i české národní obrození.

Dosud nepublikované vyprávění pamětnice Markéty Löblové – Lichtensteinové

otištěné k stému výročí od jejich nedožitých narozenin

23. února 1921 v Teplicích-Šanově – 22. července 2002 v Teplicích

Rodina: otec Hugo Löbl obchodník, narozen 1897 v Mostě, matka byla křesťanka, v domácnosti sourozenci – bratři, dvojčata nar. 1929 Markéta Lichtensteinová rozená Löblová strávila téměř celý svůj život v Teplicích. Otec byl členem Židovské obce, matka byla křesťanka, paní Lichtensteinová byla zapsaná v židovské matrice. Bratři navštěvovali českou školu, paní Lichtensteinové studovala učitelský ústav, všichni byli po roce 1938 z dalšího vzdělávání vyloučeni, paní Lichtensteinová své bratry doma doučovala. K otázce emigrace paní Lichtensteinová uvádí, že část teplických židů se už v průběhu první poloviny roku 1938 vystěhovala převážně do Ameriky, Anglie a jinam do zahraničí ke svým příbuzným, někteří odjeli zakládat nový židovský stát do Palestiny. Většina židů v tomto období ještě v Teplicích-Šanově zůstala, buď neměli kam jít, nebo nevěřili, že situace bude tak špatná. Paní Lichtensteinová si vzhledem ke svému původu ze smíšeného manželství připadala v bezpečí. Změna situace nastala po obsazení pohraničí, kdy Hitler obsadil Sudety, tehdy utekl téměř každý a zůstalo jen několik desítek židů, mezi nimi mnoho ze smíšených manželství. Rodina paní Lichtensteinové zůstala kvůli vážnému onemocnění matky.

V září 1939, po začátku války, se podle pamětnice situace židů výrazně zhoršila. Neustále je pronásledovala silná nevraživost, podpořená povinností nosit židovskou hvězdu. Bratři paní Lichtensteinové byli odvezeni do Hannoveru, kde byla mezinárodní židovská škola. Následně měla celá škola přejít do Anglie, kde byl dětem vyhledán nový domov. Matka, jejíž nemoc se stále zhoršovala, chtěla mít děti u sebe a otec je přivezl zpátky do Teplic, kde se jejich vzdělání ujala opět sestra. Rodina Lichtensteinova se musela neustále stěhovat, všechna smíšená manželství byla soustředěna do jednoho místa. Měli nouzi o jídlo, potravinových lístků bylo málo a na „židovských“ chybělo mléko, maso a vejce. Paní Lichtensteinová pracovala v té době v tiskárně, kde musela být separována od ostatních. Jednou ji jeden z jejich přátel, patřící do Hitlerjugend, doprovodil domů. Byl zastaven příslušníkem Gestapa, který se ho zeptal, jak si dovoluje nosit tuto uniformu a zároveň se ukazovat se židovkou. Přítel odpověděl, že je jeho přítelkyně a on ji doprovází domů. Byl vyzván, aby uniformu sundal.

Jako židovka musela Markéta Lichtensteinová pomáhat u transportů. V této souvislosti mluvila o spolužačce, která se dala ke Gestapu (sídlo Gestapa bylo ve Vrchlického ulici). Při transportu řvala na staré a nemocné lidi a chovala se „jako hyena“. Při třetím transportu bylo odsunuto i několik vedoucích členů židovské obce. Všichni byli umístěni ve sklepě radnice, kde byli hlídáni. Paní Lichtensteinová jim přinesla jídlo a oblečení, za to byla 6 měsíců vězněna a posledním transportem, kterým byla odsunuta smíšená manželství židovského vyznání se dostala s bratry a otcem do Terezína, matka zemřela již předtím. Konec války strávili v Terezíně, problémem byl nedostatek jídla a všichni trpěli hladem, na jaře 1945 navíc vypukl tyfus. Paní Lichtensteinová se po osvobození vydala přes tyfovou epidemii tajně hledat svého budoucího manžela do Teplic. Oddání byli rabínem v Terezíně 29.7.1945. a 17.08.1946 se konal svatební obřad podruhé v Teplicích za účasti vrchního komisaře politické správy JUDr. Emila Dérera a dvou svědků, Jakuba Stiassneho tajemníka ŽNO v Teplicích a Valtra Steina.

Otec paní Markéty Lichtensteinové pocházel z deseti dětí a byl jediným ze sourozenců, kdo válku přežil, ostatní zemřeli v koncentračních táborech. Bratři paní Lichtensteinové se dočkali konce války v Terezíně a po válce odešli do Izraele.

I. transport červen 1942 Transportovaní byli shromážděni v kině Monopol, dnešní Masarykova ulice, tehdy Hermann-Göring Strasse, cílovou stanicí byla Osvětim.

II. transport 27. 11. 1942 Transportovaní byli shromážděni v kině Monopol, cílovou stanicí byl koncentrační tábor Terezín.

III. transport květen 1943 Transportovaní byli soustředěni ve sklepě teplické radnice, cílovou stanicí byla Osvětim. seznam: sekretářka Dr. Felixe Löwyho (konzul pro židovské, především majetkové otázky v Teplicích), paní Pollaková, manželé Kohnovi (spolupracovníci Dr. Löwyho), dva ze tří bratrů Rindskopffů (jeden byl právník, druhý působil na židovské obci), manželé Beermaisenovi (paní křesťanka, vzali se za války, tj. považována za židovku

IV. transport deportace 22.2.1945 Terezín od 23.2.1945 Transport XIX/9 Teplitz-Schönau

Seznam s datem narození, všichni se dožili konce války, osvobození v Terezíně. Berger Olga 22.7.1885 Bloch Hermann 1.12.1890 Breitfelder Berta 31.8.1899 Breitfelder Gertrud 16.2.1923 Breitfelder Frida 29.10.1924 Breitfelder Ida Věra 15.10.1928 Flügel Berta 28.1.1892 Frankenfeld Rudolf 31.10.1899 Hlaváč Adolf 26.4.1903

Lichtenstein Rosa 5.6.1907 Löbl Herbert 25.4.1909 Löbl Hugo 20.2.1897 Löbl Margarethe 23.2.1921 Löbl Oskar 25.4.1929 Löwy Bruno 20.11.1901 Löwy Otto 22.7.1888 Nowák Mathilde 1.12.1882 Schick Max 13.11.1880 Stradal Herta 3.7.1900 Schmidt Käthe 16.10.1899 Tschakert Babette 1.12.1887

Transportní seznam sestaven (29.07.2000) na základě vzpomínek pamětnice Markéty Lichtensteinové roz. Löblové

Rád bych zde poděkoval bývalým studentkám teplického gymnázia Lucii Plochové a Janě Strachové. Díky nim se nám zachovalo cenné svědectví naší členky Markéty Lichtensteinové, na nejtemnější období židovských dějin, které dnes po dvaceti letech můžeme otisknout v našem čtvrtletníku Posel. Děkuje.

Pro čtvrtletník Posel připravil: tp

„Šema Jisrael“

Letos si 16. března připomínáme šestisté výročí od upálení Židů v Chomutově, které se událo za husitských válek, kdy vojsko Táboritů a Pražanů vedené husitským hejtmanem Janem Žižkou z Trocnova oblehlo a vypálilo jednu z katolických bašt v našem kraji město Chomutov. Zmasakrován a zabit byl zde prakticky každý, kdo se nalézal uvnitř hrazených hradeb. O tom, že byly masakrovány, a nakonec upáleny židovské rodiny, nás informuje jednou jedinou větou Václav Vavřinec z Březové ve své Husitské kronice, kterou sepsal latinsky. Další pozdější odkazy v českých kronikách jen přebírají tuto zprávu, pokud ji uznají vůbec za vhodnou.

V několika dokumentech jsou Židé obviněni z kolaborace s husity, jako např. v jednom prohlášení Vídeňské teologické fakulty z 09. června 1419. Stále znovu se opakuje vznesená výtka z obchodování se zbraněmi. Zdali jsou tato obvinění založena na pravdě, dnes již nelze zjistit. Každopádně však fanatičtí husité vůči Židům chovali jen málo sympatií. V roce 1420 byly vypovězeni Židé ze Saska, je dosti pravděpodobné, že tito Židé odešli právě do Čech. Vraťme se však k obléhání Chomutova.

Po dvou dnech urputného boje bylo město Chomutov dobyto a vypáleno, přeživší Židé raději spáchali hromadnou sebevraždu v plamenech, kam je hnala lůza, než aby zradili víru svých otců a nechali se hanebně znečistit a znesvětit jejich rouhavou vodou. Neboť Židé, na rozdíl od katolíků, dostali na výběr. V očích husitů byli katolíci vnímáni jako rouhači, protože se husité pokládali za nový vyvolený národ a Chomutov za nové Jericho.

Abraham postoupil svého syna jako oběť, čímž demonstroval absolutní poslušnost vůči Boží vůli. Chomutovští Židé vykonali kiduš ha-šem, aby dokázali věrnost svému Bohu, a zachránili své duše pro svět, který přijde a který bude lepší než tento. A nebude již zbrocen krví a nenávisť. **„Nechť B-h přijme naši modlitbu a nechť vyslyší úpící a kvílící hlas krve našich spálených bratrů a sester a vši té brečící droboti, jež byla s námi v tomto čase vhozena do ohnivé pece. Nechť je spasitel brzy poslán skrze jejich zásluhy. Nechť zazní modlitba naše, Šema Jisrael Adonaj elohejnu, Adonaj echad.“**

Na závěr bych rád poděkoval za spolupráci na tomto článku Jiřímu Šlajsnovi z Oblastního muzea v Mostě. Pro čtvrtletník Posel připravil: tomaszot

Hamantaschen

Jedna dávka podle receptu vychází asi na 30 kusů hamantaschen. Budete na ni potřebovat:

- 290 g hladké mouky
- 170 g másla
- 135 g cukru (krupice)
- 1 vejce
- 1 lžíce pomerančové kůry
- 1 lžíce vanilkového extraktu (nebo půlku vanilkového lusku)

Náplně do trojhránek Hamantaschen:

- maková náplň – mletý mák svařte, přidejte do něj cukr, mléko a nechte odpočinout přes noc
- tužší marmelády s kousky ovoce
- švestková povidla
- čokoláda
- sekané datle nebo sušené meruňky

Narozeniny členů Teplické židovské obce

paní Lucie Rolko-Nová, nar. 05.01. - 56 roků
 pan Jan Váňa, nar. 14.01. - 45 roků
 paní Anna Mertová, nar. 17.1. - 53 let
 pan Tomáš Štěpnička, nar. 30.1. - 67 roků
 paní Ivana Mertová, nar. 12.02. - 29 let
 pan Michael Lichtenstein, nar. 23.02. - 70 let
 paní Věra Veselá, nar. 07.3. - 73 let
 paní Vendulka Wagnerová, nar. 07.03. - 49 let
 Pan Tomáš Kredl, nar. 11.03. - 39 let
 paní Hedvika Maxová, nar. 20.03. - 80 let

Dne 12.2.2021 oslavila členka naší obce v Teplicích, paní Lydia Kubátová 90.let. Přejeme vše nejlepší, hodně zdraví, štěstí a spokojenost.

**Ad mea veesrim šana
přeje celá teplická židovská obec**

Informace sociální pracovnice ŽO Teplice

Sociální pracovnice ŽO Teplice Bc Markéta Lichtensteinová DiS zajišťovala sociální služby dle vládního nařízení vlády ČR ke koronaviru, doporučení Krajského úřadu Ústeckého kraje a mimořádného nařízení předsedy ŽO Teplice ke koronaviru Covid - 19.

Mimo pravidelné péče o členy ŽO Teplice, jsme zajišťovali ve spolupráci s NFOH roušky, respirátory, desinfekce, antigenní testy. Podařilo se nám díky spolupráci s koordinátorkou Claims Conference paní Ditou Schneiderovou a díky Židovské obce v Praze, proočkovat osoby starší 80 let v DSP Hagibor. Nadační fond obětí holocaustu nám pomohl zajistit finální prostředky na germicidní lampy, testy a respirátory. Děkujeme za tuto pomoc.

Vzhledem k nouzovému stavu ve společnosti, jsou terénní služby prováděné dle předem stanoveného harmonogramu. Pokud potřebujete pomoc, veškeré informace Vám telefonicky poskytneme na známých telefonních číslech.

Představenstvo ŽO Teplice zvolené v listopadu 2020 pracuje ve složení:

Michael Lichtenstein - předseda ŽO Teplice
 Tomáš Pulc - místopředseda
 Vitalyi Makonda - místopředseda
 Gabriela Drncová roz. Becková - místopředsedkyně
 Petr Gorlich - místopředseda

Revizní komise:

David Kraus - předseda RK
 Radek Stančík - místopředseda RK
 Radek Herskovič - místopředseda RK

Na svém zasedání v únoru 2021 projednalo následující body:

1. Činnost ŽO Teplice v době koronaviru Covid -19.
2. Plnění hospodaření a daňové přiznání ŽO za rok 2020.
3. Sociální služby ŽO Teplice v době koronaviru.
4. Vydávání čtvrtletníku Posel ŽO Teplice v roce 2021.
5. Financování aktivit ŽO Teplice ve 2.čtvrtletí 2021.
6. Uzavření grantů a dotací za rok 2020.
7. Projednání dalšího postupu v zajištění péče o paní Faermannovou,
8. Návrh předsedy ŽO na cenu hejtmana ÚK.
9. Informace o dalším postupu pro zajištění synagogy v Lounech.
10. Nakládání s majetkem ŽO v roce 2021.
11. Informace z prezidia FŽO a volby do orgánů FŽO.